

FEMİNİZM HERKES İÇİNDİR TUTKULU POLİTİKA

Sahra Melisa AKPINAR¹

Kitap İncelemesi/Book Review

Geliş Tarih/Submission Date: 04.09.2025

Kabul Tarihi/Acceptance Date: 21.10.2025

Doi: 10.53507/akademikdusunce.1778073

KİTAP KÜNYESİ:

Yazar: bell hooks

Çeviren: Ece Aydın, Berna Kurt,

Şirin Özgün, Aysel Yıldırım

Basım Yılı ve Yeri: 2022, İstanbul

Yayınevi: bgst Yayınları

Sayfa Sayısı: 250

ISBN: 978-975-6165-49-2

Asıl adı Gloria Jean Watkins olan bell hooks (1952-2021), çağdaş feminist kuramın önde gelen isimlerinden biridir. Kendi düşüncelerinin kişisel kimliğinin önüne geçmesini arzulayan hooks, büyükannesinin adını kullanmış ve bu ismi küçük harflerle yazarak akademik dünyada ve kamusal alanda özgün bir imza yaratmıştır. Çalışmalarında özellikle ırk, sınıf ve toplumsal cinsiyetin kesişimsel boyutlarını analiz eden hooks, feminist kuramı yalnızca kadınların değil, erkeklerin de özgürleşme sürecinde belirleyici bir araç olarak görmektedir. Nitekim, *Feminizm Herkes İçindir: Tutkulu Politika* adlı eserinde, feminizmin özünde bir erkek düşmanlığı değil, kadınlar ve erkekler için eşitlikçi ve özgürleştirici bir düşünce sistemi olduğunun altını çizmektedir. Akademik dilin sınırlarını aşarak düşüncelerini daha geniş kitlelere ulaştırma çabası, onun feminist kuramı seçkin bir söylem alanı olmaktan uzaklaştırma arzusunun da bir göstergesidir. Düşünceleri, dördüncü dalga feminizmin kurucu dinamiklerinden biri olarak kabul edilen hooks'un başlıca eserleri arasında *Ain't I a Woman?: Black Women and Feminism* (1981), *Talking Back: Thinking Feminist, Thinking Black* (1989) ve *Sisters of the Yam: Black Women and Self Recovery* (2005) bulunmaktadır.

Bu çalışmada ele alınan bell hooks'un *Feminizm Herkes İçindir* adlı eseri, popüler kültür ve medyada feminizm üzerinden ortaya çıkan yanlış tanımları ele almaktadır. Bu tanımların her birine açıklama getiren hooks, toplumda genel olarak feminizmin erkek karşıtlığı olarak kabul görmesinden duyduğu rahatsızlığı dile getirmektedir. Feminizmin asıl amacının cinsiyetçilik

¹ Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, sahramelisaakpinar@gmail.com, Orcid: 0009-0007-3032-5024.

*Atıf/Cite: Akpınar, S. M. (2025). *Feminizm Herkes İçindir Tutkulu Politika*. *Akademik Düşünce Dergisi*, 12, 93-101, Doi: 10.53507/akademikdusunce.1778073.

ve cinsiyetçi sömürüyü ortadan kaldırmak olduğunu vurgulamaktadır. Eseri önemli kılan bir diğer husus ise feminizmi kadın-erkek ikiliğine hapsedmeden, ırk, sınıf ve etnisite çerçevesinde yeniden ele almasıdır. Ayrıca eserin feminizm temeline bakıldığında hooks, kadın dayanışmasını hayata geçirebilmek adına kadınların kendi arasında yaşadığı iktidar ilişkilerini ortaya koyarak, cinsiyetçi pratikler hakkında erkekler kadar kendilerinin de yüzleşmesini ummaktadır. Dolayısıyla eser, hooks'un kesişimsel duyarlılıkla beslenen radikal feminist yaklaşımı içinde konumlanmaktadır. Bu yaklaşım, toplumsal cinsiyet çatısı altında sınıf, ırk ve kimlik eksenlerinde eklemlenen çoklu tahakküm biçimlerini de analiz etmektedir. hooks, radikal feminist geleneğin yapısal eleştirisini, siyah feminist düşüncenin kesişimsel duyarlılığıyla birleştirmektedir. Çünkü hooks, patriyarkanın kadın erkek eşitsizliğinden doğmadığını, tüm toplumsal yapıyı yeniden üretip kuşatan bir tahakküm sistemi olduğunu savunmaktadır. Bu nedenle eserin içerisinde yer alan birçok bölümde hooks feminizmin tek bir çıkış noktası olmadığına vurgu yapmakta, çok daha genel ve toplumsal unsurlar içeren toplumsal bir hareket olduğunu altını çizmektedir. Feminizm Herkes İçindir kuramsal bir eser olmamakla birlikte, eleştirel söylem çözümlemesi perspektifinden bakılarak kaleme alınan, yazarın kavramsallaştırmalarından hareketle feminizmin popüler kültürdeki temsilleriyle ilişkisi üzerinden yapılan bir değerlendirmedir. Seçilen yöntem, kavramların dilsel düzeydeki ideolojik yükünü görünür kılmakta; bu nedenle, hooks'un tartışmalarını tarihsel kırılma noktalarıyla karşılaştırarak yeni bir tartışma alanı açmaktadır. Bu yaklaşımla hooks, tartışmayı tarihsel kırılma noktalarıyla çaprazlayarak yeni bir tartışma alanı açmaktadır.

Toplumun feminizme olan bakışı üzerine gözlemlerde bulunan hooks, feminizm kavramının çok yanlış yorumlandığını, feminizm üzerine yeterli araştırmaların ve okumaların yapılmadığını ifade etmektedir. Feminist karşıtlığı gösteren kişilerin bir kısmı, feminist kuramı kulaktan dolma bilgilerle öğrenmiş ve bu zamana kadar hiçbir feminist aktivistin konuşmasını dinlememişlerdir. Bu insanlar, feminist kadınları erkek düşmanı, Tanrı'ya ve doğaya karşı gelen son derece öfkeli, aynı zamanda da erkeklik normlarına benzemeye zorlanan kişiler olarak tanımlamaktadırlar. hooks, bu yanlışlığın temelinde hak kavramının kadınlara ve erkeklere göre farklılık göstermeden eşit bir şekilde sahip olunması gereken bir olgu olduğu bilincinin yerleşmemiş olmasından kaynaklandığını düşünmektedir (hooks, 2022: 7-8). Bu bağlamda, hak ve eşitlik mücadelesi gösteren feminist kadınların öfkelerinin erkeklere veya dünyaya değil, kendi haklarını görmezden gelen erkek egemen bir sisteme karşı olduğunu söylemek mümkündür.

hooks, “*Feminizm nedir?*” sorusuna karşı yalın ve fanteziden uzak bir tanımlama ortaya koymak ve böylelikle herkes tarafından anlaşılabilen bir feminizm tanımının yapılmasını hedeflemektedir. hooks feminizmi tanımlarken feminizmin; cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürüyü ve baskıyı ortadan kaldırmayı amaçlayan bir hareket olduğunun altını çizmektedir. Burada Hooks’un temel gayesi, feminizmin bir erkek karşıtlığı olmadığını vurgulayabilmektir. Cinsiyetten bağımsız olarak, bireylerin doğduğu andan itibaren toplumsallaşma sürecinde cinsiyetçi eylemi ve düşünce yapısını kabul edecek şekilde şekillendiğini belirten yazara göre bu durum, erkekler kadar kadınların da cinsiyetçi olmasına yol açabilmektedir. Cinsiyetçiliği kırmanın, eşitlikçi bir yaklaşımı benimsemenin akli ve kalbi olarak değişmekten geçtiğine inanan hooks, cinsiyetçi eylemlerin yerini feminist düşünce ve eylemlerin alması durumunda yargıların kırılabileceğini de düşünmektedir (hooks, 2022: 9).

Okuru kimsenin kimseye hükmetmediği bir dünya varsayamaya davet eden hooks, bu dünyada kadınlarla erkeklerin birbirine benzemediği, ilişkileri şekillendiren yaşam felsefesinin karşılıklılık esası üzerine kurulu olduğunu varsaymalarını istemektedir. Feminist devrimin böyle bir dünyayı tek başına kurmak noktasında yeterli olmayacağını altını çizen Hooks; sınıfsal elitizmi, ırkçılığı ve emperyalizmi de saf dışı bırakmak gerektiğini düşünmektedir. Böylelikle, kadın ve erkeklerin eşit olarak yaratıldığı bilincine tümüyle ulaşılması durumunda özgürlük ve adalet arayışının sonuçlarının başarıya ulaşacağı, hep birlikte yaşanabilen bir dünyaya kavuşmanın mümkün olacağını ifade etmektedir (hooks, 2022: 11). hooks bu cümleleri ile kitabın isminde de ifade ettiği gibi feminizmin yalnızca kadınlar için değil, aksine herkes için olduğunu, olması gerektiğini yinelemektedir. hooks, feminizmin daha iyi anlaşılabilmesi için cinsiyetçiliğin ne olduğunun net bir şekilde ifade edilmesi gerektiğini düşünmektedir. Çünkü hooks’a göre cinsiyetçiliği tam olarak anlamamak, feminist politikaya dair asılsız yorumlar yapılmasına yol açmaktadır. Bu yorumlar ise feminizmin yalnızca ataerkil medyadan öğrenilmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (hooks, 2022: 12-13).

Amerikalı bir yazar olması nedeniyle hooks, Amerika’nın Hristiyan kültürüne sahip olduğunu, bu kültürde de toplumda kadının ev hayatında erkeğe tabi olması gerektiğine dair bir inancın hüküm sürdüğünü ifade etmektedir. Feminist politikanın içerisinde yer alan kadınlar da dahil olmak üzere toplumdaki birçok kadın bu düşünceye inanmaktan vazgeçememiştir. Büyük bir çoğunluğu beyazlardan oluşan erken dönem feministler, erkek tahakkümü konusuna yoğunlaşırken, ırkçılık ve sınıfsal ayrılık gibi sorunlar noktasında da erkeklerle birlikte hareket etmişlerdir. Bu noktadan hareketle erkekler de seslerini tüm dünyaya duyurmaya ve özgürlük kavramının tanımını anlatmaya çalışmışlardır. Fakat kendi saflarında bulunan kadınları

anlamsızca ezen bu erkekler, liderlik rolünü kaptırmamak ve aynı zamanda da kadınların kendilerini takip etmelerini istemektedirler. Bu durum, özgürlük mücadelesindeki kadınlarda isyan ve direniş ruhunu uyandırarak, kadın kurtuluş hareketine yönelmelerini sağlamıştır (hooks, 2022: 13-14).

Toplumsal cinsiyet eşitliğini vurgulamaktan yana olan reformist düşüncenin aksine devrimci feminist düşünürler, mevcut sistem içerisinde yer alan kadınların birçok alanda daha fazla hakka sahip olmasını sağlayacak değişimler ortaya koymanın yeterli olmadığı düşüncesini savunmaktadırlar. hooks; sistemi dönüştürerek cinsiyetçi ve ataerkil yapıyı yıkmak istediklerine de vurgu yaparak, ataerkil kitle medyasının devrimci feminizmle ortak bir paydada buluşmadığından dolayı bu düşüncelere yer vermediğini açıklamaktadır. Reformist feminist düşünce, iş hayatında kadın-erkek eşitliğine odaklanmış ve bu durum çağdaş feminizmin esaslarını gölgede bırakmıştır. Ancak ifade edilen söz konusu esaslar, reform çağrısında bulunmanın ötesinde Amerika'yı cinsiyetçilik karşıtı net bir duruş sergileyen bir ulus hâline dönüştürmeyi ve toplumu yeniden yapılandırmayı hedeflemektedir. Reformist feminist düşüncenin öncelikli odağı ise bu planları sekteye uğratmıştır (hooks, 2022: 15-16).

Feminizm bir yaşam tarzı olarak düşünüldüğünde, dünyada ne kadar kadın var ise bir o kadar da yaşam tarzı olabileceği fikrinin ortaya çıktığını ifade eden hooks, feminizmin politik içeriğinin zaman içerisinde azaldığını düşünmektedir. Liberal veya muhafazakâr düşünceye sahip olması fark etmeksizin kadınların feminizmi bir yaşam biçimi olarak benimseyebileceği fikri kabul görmüştür. Özellikle, kadınların kendi benlikleri ve kültürlerini sorgulama ve değiştirme ihtiyacı duymadan feminist olabilecekleri düşüncesine sahip olması, feminizmin kabul edilebilirliğini hızlandırmıştır. Bu duruma kürtaj örneğini veren hooks, cinsiyetçi baskıyı ortadan kaldırmayı amaçlayan feminizm hareketi üzerinden kadınların üreme hakkına ilişkin kararlarından mahrum bırakılmasını cinsiyetçi bir yaklaşım olarak tanımlamaktadır. Ancak, liberal haklar söylemine karşı olarak ele alınan üreme özgürlüğü, yasal hâle gelmesi durumunda dahi belirli kesimler tarafından erişilmesi zor bir imkân olacaktır. Bunu siyahi bir kadın üzerinden örneklediren hooks, maddi açıdan kısıtlı imkânlarla sahip olması hâlinde kürtaj hakkından faydalanamayacağını ifade etmektedir. Bu da kürtajın bir hak olmasına rağmen, herkesin eşit oranda ve kolay bir şekilde yararlanamayacağına işaret etmektedir. Bu bağlamda kadınların, kürtaj konusu başta olmak üzere kendi bedenleri üzerinde doğurganlıkları noktasında her türlü kararı verebilme hakkından yoksun bırakıldıkları düşüncesi, üreme özgürlükleri kavramının daha önemli bir noktaya gelmesinde önemli bir etken olmuştur (Keskin, 2015: 92). Bu açıdan değerlendirildiğinde, kişilerin hem kürtaja karşı hem de feminist

olmasının mümkün olamayacağı sonucu ortaya çıkmaktadır. hooks’a göre bir kadın, kürtaaj yaptırmayı tercih etmemekle birlikte kürtaajı tercih eden kadınların bu hakkını destekleyerek feminist politikaların savunucusu olarak kabul edilmeye devam edecektir.

Feminist hareketin tanımlamalarındaki belirsizleşmeler, feminist politikanın ivme kaybetmesine neden olmaktadır. Bu noktada hooks, net tanımlara sahip olan kendi gibi tüm feminist aktivistleri bu tanımlamaları yeniden kullanıma sokmaya davet etmektedir. Tişörtlere baskılar yapmak, araba çıkartmaları yapıştırmak ve reklamlarda kullanmak gibi feminizmi anlatan çeşitli yazılı materyaller aracılığıyla feminizmin tanımındaki belirsizliğin ortadan kaldırılabileceğini düşünmektedir (hooks, 2022: 17-18).

Eserin ikinci bölümünde insanın yalnızca kadın doğduğu için feminist politikaların savunucusu olmayacağını belirten hooks, bu açıklamasını “feminist doğulmaz, feminist olunur” sözüyle desteklemektedir. hooks, kişilerin feminist politikaya eylemler ve tercih yoluyla inanmasını siyasi bir duruşa benzetmektedir. Erkek tahakkümü ve cinsiyetçilik üzerine konuşmalar yapmak üzere toplanan kadınların erkekler gibi cinsiyetçi düşünce ve değerler içinde oldukları ve bu şekilde toplumsallaştırıldıkları görülmüştür. hooks, kadınlar ve erkekler arasındaki bu ortak yaklaşımın farkını erkeklerin cinsiyetçilikten kadınlara göre daha fazla fayda görmeleri ve bu nedenle ataerkil imtiyazlardan soyutlanmaya sıcak bakmamaları şeklinde yorumlamaktadır. Bu noktada kadınların ataerkil yapıyı değiştirebilmek adına değişime önce kendilerinden başlamaları gerektiği düşüncesi hakim olmuştur (hooks, 2022:19).

İlk olarak birbirini tanıyan küçük gruplar içinden doğan feminist düşünce, daha geniş kitlelere seslerini duyurabilmek adına yazılı metinler aracılığıyla daha kurumsal bir sisteme dönüştükçe küçük gruplar dağılmaya başlamıştır. Özellikle akademik disipline dönüşmeye başlayan kadın araştırmaları ile kadınların feminist kuram ve feminist düşünce hakkında bilgi sahibi olabilecekleri gerçeği ortaya çıkmıştır. Özellikle üniversitelerde kadın araştırmalarının ders olarak okutulması için mücadele eden kadınlar, yurttaşlık hakkı ve feminist hareketin erken dönemlerinde önemli roller üstlenmiş radikal aktivistlerdir. Ancak bu aktivistlerin birçoğunun doktora eğitiminin olmaması, akademik kurumlarda ve farklı alanlarda çalışan meslektaşlarına göre daha düşük ücretlerle ve daha fazla mesai saatleriyle çalışmalarına neden olmaktadır. Feminist çalışmaların akademide meşrulaştırılma mücadelesine lisansüstü öğrencilerin de dahil olmasıyla birlikte daha iyi ünvanlar almanın önemli olduğu görülmüştür. hooks, kadın araştırmalarına karşı olan bağlılıklarını ise bir tür politik eylem olarak gördüklerini ifade etmektedir. 70’li yılların sonlarına gelindiğinde kadın araştırmaları akademide disiplin olma yolunda güçlü adımlarla ilerlemekte ancak bu durum yalnızca yüksek lisans yapmış ve doktor

ünvanını alamamış kadınların işten atılması gerçeğini ise gölgelemektedir. Eğitim hayatına geri dönerek doktora yapan kadınlar olsa da hooks, o dönem başarılı olanların büyük bir kısmının akademiye yeniden geri dönmediğine, üniversitelerin o kişilerde büyük bir hayal kırıklığı yarattığına değinmektedir (hooks, 2022: 21-22).

Feminist hareketin doğuşunda önemli bir rol oynayan politik “kız kardeşlik”, siyasi görüşünün ne olduğuna bakılmaksızın tüm kadınların feminist olabileceğini savunan bir yaşam biçimi üzerine inşa edilen feminizm anlayışı, zamanla radikal feminist politikaları gölgede bırakarak 80’li yılların başında unutulmaya yüz tutmuştur. Bu bölümü önemli bir noktaya değinerek tamamlayan hooks, erkek olmanın bir üstünlük olduğu fikrinden sıyrılmış ve feminizme yönelmiş erkekleri kendilerine yoldaş olarak gördüklerini belirtmektedir. Bu nedenle hooks, kendileri ile aynı düşünce altında buluşan erkeklerin tehdit olarak görülmediğini vurgulamaktadır. Ancak feminist hareket içerisinde yer alan cinsiyetçi düşünceye sahip ve cinsiyetçi davranışlardan vazgeçmeyen kadınların ise feminist mücadele için son derece ciddi bir tehdit olduğunu belirtmektedir (hooks, 2022: 23-25).

hooks, bütüncül bir feminist literatür oluşturma yanında kadın tarihinin ortaya çıkarılmasını talep etmenin günümüz feminizmi için yapılmış son derece güçlü ve başarılı müdahalelerden biri olduğunu düşünmektedir. Bu düşünceyi ise tarih boyunca edebi alanda ve akademik alanda kadınların elinden çıkan çalışmaların cinsiyetçi yaklaşım sebebiyle dikkate alınmaması gerçeğiyle desteklemektedir. Müfredatın içerdiği önyargılara dikkat çeken feminist hareket sayesinde, dikkate alınmayan birçok çalışma yeniden anlam kazanmaya başlamıştır. Bu nedenle kadınların akademik çalışmalarına önem verilmesi ve saygı duyulması, bu çalışmaların değerinin teslim edilmesi gerekmektedir. hooks’a göre, müfredattaki toplumsal cinsiyet önyargılarını ortadan kaldırmayı talep eden bu feminist hareket, bir devrim niteliği taşımaktadır (hooks, 2022: 33-34).

Feminizmin ortaya çıktığı ilk yıllarda birçok aktivist kendi görünüşüne ve modaya olan ilgisini tamamen yitirmiş, makyaj ve süslenmeye ilgi duyan tüm kadınları ise sert bir biçimde eleştirmiştir. hooks o dönem erkek tahakkümü altında olan moda endüstrisinde kadınlar tarafından farklı giyim tarzlarının oluşturulmasının talep edildiğini belirtmektedir. Söz konusu talep, kadınların Amerika tarihinde tüketici olarak güçlerini tanımlarını sağlamıştır. Bu güç olumlu bir değişime yol açacak biçimde değerlendirilmiştir. hooks’a göre, moda endüstrisinin cinsiyetçi olarak tanımlanmasının önüne geçmeyi başarmıştır. Kadınların görünümüne dair takıntıların hem patolojik hem de yaşamı tehdit eden yönlerini tartışmaya açarak önemli bir geçiş evresi oluşturmuştur. Kadın bedenini görme noktasında önemli değişimler yaratan

feminizm, kadınların olumlu deneyimler edinmesine yardımcı olmuştur. Ataerkil toplum düzeninde yaşlanmak, biyolojik olarak çocuk sahibi olmanın mümkün olmadığı yaş aralığına erişmek, güzellik algısı üzerinden yeniden üretilen cinsiyetçi söylemlerin yeniden gün yüzüne çıkmasına neden olmuştur. Sıklıkla görülen ve yaşamsal bir tehdit oluşturan anoreksiya hızlı bir şekilde yaygınlaşmaya başlamış, kitaplara ve filmlere konu olmuştur. Moda dergilerinde son derece zayıf kadınlar üzerinden güzellik algısı oluşturulabilmekte fakat diğer taraftan anoreksiyanın zararlarını anlatan makalelere de yer verilebilmektedir. Bu durum, özellikle hiç feminist politika ile tanışmamış kadınlar için kafa karıştırıcı ve tehlikeli olabilmektedir. hooks, feminist hareket tarafından kadın yanlısı dergiler yayımlanmış olmakla birlikte tüm kadınlar için alternatif güzellik kavramları sunan hiçbir feminist derginin çıkmamış olmasını da eleştirmektedir (hooks, 2022: 47-49).

hooks'a göre feminist hareketin en önemli olumlu müdahalelerinden birisi, ev içi şiddete karşı olunması noktasındadır. Bu şiddetlerin son bulması ve tekrar yaşanmaması için ise ihtiyaç duyulan değişiklikler hakkında kültürel bir farkındalığın oluşturulması ve bu farkındalığın sürdürülebilirliğinin gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Ev içi şiddet, evde daha güçlü görülen veya kabul edilen bireyin çeşitli zor kullanma yöntemleriyle kontrol altında tutma isteği ve çabası, ataerkil şiddet olarak kabul edilmektedir. Bu tanım, ev dışında uygulanan şiddete göre daha yumuşak kabul edilmiş, ancak kadınların evde daha çok şiddete maruz kaldığı ve hatta öldürüldüğü gerçeği görmezden gelinmiştir. Çoğunluğu oluşturan bir kesim, yetişkinler arasında gerçekleşen şiddeti çocuklara karşı uygulanan şiddetten daha güvenli olarak tanımlamaktadır. Ancak annelerini, eşleri veya erkek arkadaşları tarafından şiddete maruz kalırken gören çocuklar da bu duruma müdahale etmek isterken kötü bir muamele ile karşılaşabilmekte ve duygusal açıdan ciddi oranlarda zarar görmektedirler. hooks bu sorunlar ışığında kendisini; feminizmin, şiddetin her türüsünü bitirmeyi en önemli gündem maddesi hâline getirmesi gerektiğini savunan feminist kuramcılardan biri olarak tanımlamaktadır. Aynı zamanda da kadınlara uygulanan ataerkil şiddete karşı feminist vurgunun, feminizmin gündeminde birinci sırada kalmasının önemini ifade etmektedir. Ataerkil şiddeti kendi çocuklarına uygulamayan anneler, özellikle erkek çocuklarına toplumsal kontrolün sağlanması ihtiyacı doğduğunda şiddetin bir araç olabileceğini öğrettiklerinde artık onlar da ataerkil şiddetle bağlantılı bireyler hâline gelmektedir. Dolayısıyla değişimin öncelikle annelerin bakış açıları üzerinden başlaması son derece önemlidir (hooks, 2022: 78-81). Yurttaşlık haklarından mahrum bir tahakküm kültüründe yetişen çocuklar, ebeveynler tarafından otokratik bir yaklaşım görmektedir. Çocukların büyük bir kısmının hayatını tehdit eden bu şiddet, erkekler

kadar çok olmasa da kadınlar tarafından da uygulanmaktadır. Feminist hareketin çocuklara yönelik kadın şiddetiyle yüzleşmekten kaçınması ve bu konuya karşı sessiz kalması, hooks’a göre feminist düşünce ve pratiğinde önemli bir boşluktur (hooks, 2022: 93). Bu noktada önemli bir konuya dikkat çeken hooks, cinsiyetçiliği sona erdirmenin aile hayatına önemli bir artısı olacağını ifade etmektedir. Her daim aileden yana olan feminizm, çocukların erkek kadın fark etmeksizin ebeveynleri tarafından ataerkil bir yaklaşım ile tahakküm altına alınmasının önüne geçilmesi aile ortamının çocuklar için sevgiyi tanıyabilecekleri özgür ve sağlıklı bir yer hâline dönüştürebilmenin en önemli ve tek yoludur (hooks, 2022: 97). Bugün ise kadınların bireysel özgürlükleri üzerinde kurulan kısıtlayıcı ve kontrol edici güç, şiddeti normalleştiren cinsiyetçi ayrımcılık üzerinden beslenmektedir. Bu güç ile mücadele etmenin önemine vurgu yapan feminist etik duyarlı yaklaşım, aile içi şiddetle mücadele etme noktasında önemli bir rol oynamaktadır (Özateş, 2009: 107).

Feminizm kavramının toplumda yer alan yanlış algısını düzeltmek, değiştirmek ve doğru bir bilinç oluşturmak noktasında bu eser son derece önemlidir. Meselenin yalnızca kadın ve erkek üzerinden doğmadığını belirten hooks, son derece realist bir bakış açısıyla mevcut sorunların faturasını yalnızca erkeklere kesmeyerek, kadınların da kendi öz eleştirilerini yapmaları gerektiğini ifade etmektedir. Özellikle feminizmin erkek karşıtlığı algısını uzun uzun açıklayan hooks, bu eserde kullanmış olduğu açıklayıcı ve barışçıl dil ile kucaklayıcılığını da elden bırakmamıştır. Feminizme inanan ve bu düşünceleri hayata geçiren her erkeğin kendileri için yoldaş olduğunu ve onları tehdit olarak görmediklerini belirterek ise bu duruşunu desteklemiştir. Bu eserinde teorik tanımlardan ve açıklamalardan uzak duran hooks, herkesin kendisini ve feminist hareketi kolayca anlayabileceği bir alan oluşturmak istemiştir. Eseri yalnızca feminist kurama bir katkı değil, aynı zamanda feminist bilincin gündelik yaşama taşınması yönünden politik bir çağrı olarak da değerlendirmek mümkündür. Tüm zamanları kapsayabilecek ve eskimeyen bu çağrı, yazıldığı dönemle kalmayarak, bugün hala günümüz patriyarkal sorunlarını da net bir şekilde işaret etmektedir. Eser her ne kadar evrensel bir çağrı olarak kabul edilse de ele alınan sorunlar ve konular daha ziyade Amerika özelindedir. Bu nedenle eserde yer alan çözüm önerileri ve yaklaşımlar dikkate alınırken her ülkenin kendi sosyal ve kültürel yapısını da göz ardı etmemek gerekmektedir. Ancak hooks’un hem birleştirici dili hem de feminizmi çok geniş bir pencereden ele alması eserin çok güçlü argümanlara sahip olmasına katkı sunmuştur. Özellikle eserin toplumda cinsiyet, yaş ve sosyal statü gözetmeksizin herkese hitap edebilecek şekilde yazıldığı düşünüldüğünde feminizme dair okurlara çok kapsamlı ve anlaşılır bilgiler sunmaktadır. Kitabın adı ile içeriğinin tam olarak birbirini

karşıladığı bu noktada; feminizmin herkes için olduğunu söyleyen hooks, eserin de herkes için bir yol gösterici olduğunu kanıtlamıştır. Sonuç olarak Feminizm Herkes İçindir: Tutkulu Politika, feminist kuramı akademik çevrelerin dışına taşımayı başararak politik bir bilince dönüştüren önemli bir çağrıdır. Eser bu yönüyle yalnızca kuramsal bir başvuru metni değil, aynı zamanda feminist düşüncenin demokratikleşme sürecinin önemli bir basamağıdır.

Kaynakça

- hooks, b. (2022). *Feminizm Herkes İçindir Tutkulu Politika* (E. Aydın vd., Çev). İstanbul: bgst Yayınları.
- Özateş, Ö. S. (2009). Bir sosyal Hizmet Müdahalesi Olarak Aile İçi Şiddet Mağduru Kadın Sorunlarına Feminist Etik Yaklaşım. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 20(2), 99-107.
- Keskin İ. (2015). Kürtaj Tartışmaları ve Feminizm. *Fe Dergi*, 7(1), 86-95.

Yazar Beyanı

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız

Yazar Katkısı: %100

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: Bu çalışmada etik kurul iznine gerek yoktur.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Peer Review: Independent double-blind

Author Contributions: %100

Funding and Acknowledgement: No support was received for the study.

Ethics Approval: Ethics committee approval is not applicable to this study.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest.